

Kansallinen kaupunkipuisto Helsinkiin! – liike

11.9.2016

Helsinki ansaitsee upean kansallisen kaupunkipuiston

Me kansallisen kaupunkipuiston kannattajat ja 79 kaupunginosayhdistystä ja muuta tahoa haluamme Helsinkiin kansallisen kaupunkipuiston. Nyt on tärkeää arvioida monipuolisesti ja viisaasti, mitä säilytämme ja vaalimme tuleville polville ainutlaatuisessa Helsingissä. Haluamme myös edistää modernia ajattelu- ja toimintatapaa ja avointa vuorovaikutusta.

Kansallinen kaupunkipuisto Helsinkiin! -liikkeen päämääränä on idästä länteen ja etelästä pohjoiseen ulottuva urbaani uuden ajan kaupunkipuisto. Helsingissä puheenaolevia alueita on jo pitkään kehitetty viheralueina. Nyt on tärkeää nostaa tämä verkosto yhdeksi vahvasti tunnistettavaksi kokonaisuudeksi, joka kirkastaa Helsingin identiteetin luonto- ja kulttuurikaupunkina. Kansallinen kaupunkipuisto on erinomainen väline tämän arvokkaimman kokonaisuuden määrittelyyn. Valmisteilla olevassa yleiskaavaehdotuksessa tätä mahdollisuutta ei ole vielä käytetty hyödyksi. Voimakkaasti kehittyvä pääkaupunki ja kansallinen kaupunkipuisto yhdessä luovat ainutlaatuisen luonnon, meren ja tiiviin kaupungin vuoropuhelun ja Helsingistä ekokaupungin, josta voivat hyötyä asukkaat, matkailijat ja koko Suomen elinkeinoelämä.

Kaikki hyötyvät kansallisesta kaupunkipuistosta

Pääkaupunkiin on mahdollista luoda kansainvälisesti poikkeuksellisen upea kansallinen kaupunkipuisto, koska kaupungin keskusta sijaitsee niemellä meren ympäröimänä. Kokonaisuus muodostuisi olemassa olevista osista; saariston ja merenrantojen, Vantaanjoen ja kaupunkipuurojen, puistojen ja luonnonmetsien sekä arkkitehtonisten kortteleiden ja muiden kulttuuriympäristöjen muodostamasta yhtenäisestä verkostosta

Nyt Helsingin arvokkaimmat luonto- ja kulttuurialueet ”uinuvat ruusun unta”. Kansallisen kaupunkipuiston avulla niistä voidaan rakentaa yhtenäinen alue ja identiteetti, jolla on tuhat tarinaa ja tunnistettavaa palvelua. Mm. asukkaat, oppilaitokset ja päiväkodit, kulttuuritoimijat, liikunta-sektori, matkailu ja muu elinkeinoelämä voivat hyödyntää kansallista kaupunkipuistoa monin eri tavoin palveluissaan ja markkinoinnissaan.

Miten muualla

Kansallinen kaupunkipuisto on Suomessa kahdeksassa kaupungissa. Hämeenlinnan puisto on vanhin (perustettu v. 2001). Turun Ruissalo ja Aurajoen varret, Porvoon ja Porin historiallinen keskusta sijaitsevat kansallisessa kaupunkipuistossa

Maailman ensimmäinen kansallinen kaupunkipuisto perustettiin v. 1995 Tukholmaan (Kungliga Nationalparken, <http://www.nationalstadsparken.se>).

Puistokulttuuria edistävä The European Garden Heritage Network palkitsi vuonna 2014 Suomen kansallisten kaupunkipuistojen verkoston. Palkinto myönnettiin ensimmäisen kerran suurille konsepteille ja omassa sarjassaan kaupunkipuistoverkosto oli ylivoimainen voittaja. ”Kansallinen kaupunkipuisto on ilmastoteko, positiivisesti tulevaisuuteen katsova, taloudellisesti ja henkisesti kestävä vaihtoehto kaupungin kehittämisessä”. (Liite 1).

Kansalliselle kaupunkipuistolle määritellään rajat ja tehdään hoito- ja käyttösuunnitelma

Kansallisella kaupunkipuistolla tulee olla selkeät rajat, jotka määritellään kaavoituksessa. Puistolle tehdään oman hoito- ja käyttösuunnitelma. Kaupungin virastot hoitavat ja kehittävät kansallisen kaupunkipuiston kokonaisuutta koordinoitussa yhteistyössä kuntalaisten kanssa. Uuden ympäristötoimialan muodostaminen tehostaa olennaisesti puistokokonaisuuden suunnittelua ja hoitoa. Nykyiset resurssit voidaan kohdentaa entistä paremmin yhteisen hoito- ja käyttösuunnitelman toteuttamiseen.

Kaupungilla on päätäntävalta kansallisen kaupunkipuiston perustamisessa ja toteuttamisessa

Kansallista kaupunkipuistoa koskeva päätösvalta on kaupungin käsissä, koska kaikki maankäyttö- ja rakennuslaissa todetut toimenpiteet kansallisen kaupunkipuiston synnyttämiseksi ovat kunnan oman päätöksenteon varassa. Helsinki hakijana on avainasemassa alueen säilyttämisvaatimusten toteuttamisessa, valmistelu- ja hakemusprosessissa sekä hoito- ja käyttösuunnitelman laadinnassa.

Puisto voidaan perustaa vain kunnan hakemuksesta. Helsinki olisi siten sekä hakemuksen valmistelija että hakija (MRL 68 §). Muut alueen hoidon ja käytön kannalta tarpeelliset määräykset annettaisiin hoito- ja käyttösuunnitelmassa (MRL 69 §).

Kaupunki - eri tahojen yhteistyönä - laatii hoito- ja käyttösuunnitelman, jonka ympäristöministeriö hyväksyy sellaisenaan. Kun ministeriö on ollut informoituna prosessin kuluessa, on hyväksymisprosessi ollut tähän mennessä lähinnä muodollisuus. Tämänkään lainkohdan kautta valtiolta ei voi siirtää päätäntävaltaa kaupungilta itselleen. Kun puiston suunnitelma on hyväksytty ministeriössä, kaupunki toteuttaa sitä omana työnään (MRL 70§, 3. mom).

Kansallisiin kaupunkipuistoihin liittyvistä määräyksistä ja päätäntävallasta on laadittu erillinen muistio (Liite 2).

Kansallinen kaupunkipuisto –aloitteella laaja kannatus

54 valtuutettua allekirjoitti valtuustoaloitteen kansallisesta kaupunkipuistosta 25.5.2016. Siinä esitetään, että kaupunki käynnistää valmistelut vuoden 2016 aikana kansallisen kaupunkipuiston perustamiseksi Helsinkiin. Aloite käsitellään valtuustossa viimeistään marraskuussa. (Liite 3)

53 kaupunginosayhdistystä ja 26 muuta yhteisöä ovat allekirjoittaneet yleiskaavaluonnokseen liittyvän ehdotuksen, että Helsingin kaupunki tekee selvityksen kansallisen kaupunkipuiston aluerajauksesta yhteistyössä asukasyhdistysten kanssa ja hakee päätöstä puiston perustamiseksi (Liite 4). Allekirjoittajayhteisöt edustavat hyvin laajaa kaupunkilaisjoukkoa eri puolilta kaupunkia (Liite 5).

Syyskuun 2015 lopussa avautui netissä Kansallinen kaupunkipuisto Helsinkiin! -kuntalaisaloite www.kuntalaisaloite.fi/fi/aloite/2057 (Liite 6). Kuntalaisaloitteen on allekirjoittanut jo yli 5000 helsinkiläistä.

Kansallisen kaupunkipuiston perustamisselvitys ja periaatepäätös

Valtuutetut ja kaupunkilaiset kannattavat vahvasti kansallisen kaupunkipuistoselvityksen tekemistä. Mukana jo olevan 79 yhteisön voimin voidaan selvitystyöhön kytkeä rakentava ja laaja vuorovaikutus sekä paikallistuntemus. *Esitämme, että Helsingin kaupunki käynnistää välittömästi tarvittavan selvityksen kansallisen kaupunkipuiston perustamiseksi Helsinkiin.* Avoimen selvitystyön ja dialogin kautta syvennetään luottamusta yleiskaavan valmisteluun ja taataan kaupungin tasapainoinen, kestävä kehittäminen.

Suomi100 hankehakemus

Kansallinen kaupunkipuisto Helsinkiin!-liike on tehnyt helmikuussa 2016 hankehakemuksen Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhlavuoden ohjelmaan (Suomi100).

Hakemuksessa esitämme, että pääkaupungin kansallinen kaupunkipuisto muodostetaan idästä länteen ja etelästä pohjoiseen ulottuvasta urbaanista rakennettujen- ja luontoalueiden verkostosta, joka peilaa Suomen itsenäisyyden aikaa ja tulevaisuutta. Puisto kirkastaa Helsingin identiteettiä ja tukee pääkaupungin markkinointia ja matkailua. Puisto luo kaupunkitilan, jossa voi elämyksellisesti kokea Suomen ja Helsingin kehitystarinan.

Tuloksena Helsingin kaupunginvaltuusto tekisi syksyllä 2017 periaatepäätöksen kansallisen kaupunkipuiston perustamisesta ja kaupunki järjestäisi 6.12.2017 puiston perustamisjuhlallisuu- det, jossa 100-vuotissyntymäpäivälahja luovutetaan juhlivalle Suomen kansalle. Puisto on kun- nianosoitus työlle itsenäisen Suomen hyväksi.

Hankkeen valmistelu aloitetaan vuonna 2016, jotta se voidaan toteuttaa juhlavuonna 2017. Hankkeessa tehdään yhteistyötä Helsingin kaupunginvaltuuston, kansalaisjärjestöjen ja muiden avainkumppaneiden kanssa puiston idean syventämiseksi ja periaatepäätöksen aikaansaamiseksi. (Liite 7).